כי מטי ליליא דבי שימשי ליקדוש וליפסול אמר א) רבא בשקדם וסילק מר זוטרא ואיתימא רב אשי אמר אפילו תימא בשלא קדם וסילק כיון דסידרו שלא כמצותו נעשה כמי שסדרו הקוף: **מתני'** שתי הלחם א) נאכלות ב) אין פחות משנים ולא יותר על שלשה א כיצד נאפות מערב יו"ט נאכלות ביו"ט לשנים חל יום טוב להיות אחר השבת נאכלות לשלשה ג) לחם ב הפנים (א) נאכל ג) אין פחות מתשעה ולא יותר על אחד עשר כיצד נאפה מערב שבת ונאכל בשבת לתשעה חל יו"ט להיות ערב שבת נאכל לעשרה שני ימים ג) [טובים] של ראש השנה נאכל לאחד עשר ג ואינו דוחה לא את השבת ולא את יו"ט רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן דוחה את יו"ט ואינו דוחה את יום צום: **גמ'** ד) אמר רבינא לדברי ד האומר נדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט לא תימא מדאורייתא מיחזא חזו ורבנן הוא דגזרו ד) שלא ישהא אלא מדאורייתא נמי לא חזו דהא שתי הלחם דחובת היום הוא וליכא למימר שמא ישהא וקתני אינו דוחה לא את השבת ולא את יו"ט:

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות ה והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי יש להם פדיון משקידשו בכלי אין להם פדיון ו העופות והעצים והלבונה וכלי שרת ה) משנטמאו אין להן פדיון שלא נאמר ו) פדיון אלא בבהמה: **גמ'** אמר שמואל ואפילו הן טהורין נפדין מאי טעמא כמה דלא קדשי בכלי קדושת דמים נינהו וקדושת דמים נפדין והא נטמאו תנן הוא הדין דאע"ג דלא נטמאו ואיידי דקא בעי מיתנא סיפא משקידשו בכלי אין להן פדיון ז) דאפילו נטמאו נמי לא תנא נמי רישא שנטמאו ח) עד שלא קדשו בכלי (ב) ט) פשיטא קדושת הגוף נינהו איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל ובעל מום איקרי טמא טמא נמי כבעל מום דמי ט) ואע"ג דקדוש קדושת הגוף כי נפיל ביה מום מיפריק הני נמי ליפרוק קמשמע לן דלאו כי האי טמא קרייה רחמנא לבעל מום דמכלי

כי מטי ליליא דבי שימשי. של שבת ראשונה ליקדוש דהא אמרת לילה אין מחוסר זמן וליפסול ז) בליל י) ששי [של שבת שני] בלינה שהרי עומד שם שמונה ימים שלימים: **בשקדם וסילקו.** קודם בין השמשות של שבת ראשונה וסידר למחר: **שלא כמצותו.** דסידרו בעודו מחוסר זמן: **נעשה כמי שסידרו הקוף.** ואין שולחן מקדשו אפילו בזמנו אבל קומץ כמצותו חשיבא ליה דלילה אין מחוסר זמן: **מתני' לא פחות.** משני ימים משנאפו: **לג'.** שאפאום בערב שבת שאין אפייתן דוחה לא שבת ולא יו"ט: **לתשעה.** לשבת שניה: **נאכלים לעשרה.** שנאפה בחמישי בשבת: **שני ימים טובים של ר"ה.** קודם לשבת נאפה יא) ברביעי ונאכלת לשבת שניה לאחד עשר. ואי קשיא י"ב ניהו דהא אין נאכלות עד מוצאי שבת דלאותו שבת הוי יום הכפורים הא לא קשיא דלענין אכילת קדשים לילה הולך אחר היום שעבר כדאמר באותו ואת בנו (חולין דף פג.) הילכך מיתקרי י"א: **ואין דוחה.** אפייתן: **את יום צום.** חל יום הכפורים בערב שבת אין לחם הפנים נאפה בו: **גמ' לדברי האומר.** במסכת ביצה (דף יט.) מחלוקת: (ג) **שמא ישהא.** קרבנות כל השנה שיהא נודר ונודב ולא יקריבם עד הרגל ונמצא מכוין וממתין יב) מלאכה עד המועד ועוד שמא יעבור בבל תאחר: **וליכא** (ה) יג) **שמא ישהא.** שהרי אין יכול להקריבם אלא בו ביום:

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות והנסכים. **עד שלא קדשו בכלי.** לא קדשו קדושת הגוף אלא קדושת דמים שצריך לפדותן והדמים קדושים: יד) **והעופות והעצים והלבונה וכלי שרת שנטמאו אין להם פדיון שלא נאמר פדיון.** בקדושת הגוף אלא בבהמה בעלת מום כדמפרש בגמרא: **גמ' ואפילו** (ד) **טהורים נפדין.** מנחות ונסכים: **בעל מום איקרי טמא.** מפרש לקמן [קא.]: דמכלי

כמי שסידרו הקוף. הא דאמרינן בסוף לולב וערבה (סוכה דף נ.) דלא היה ממלא במקודשת משום פסול לינה ולא אמרינן דנעשה כמי שמלאהו הקוף שאני התם דלא בעי כהן בבגדי כהונה במילוי: ס) **שני** ימים טובים של ראש השנה קודם לשבת נאפה ברביעי ונאכל לשבת שניה לאחד עשר. ואי קשיא שנים עשר ניהו דהא אין נאכלות עד מוצאי שבת דלאותה שבת הוי יום הכפורים הא לא קשיא דלענין אכילת קדשים לילה הולכת אחר היום שעבר כדאמר באותו ואת בנו (חולין דף פג.) הילכך מיקרי אחד עשר כך פירש בקונטרס ונראה דלא קשיא מידי דאם באו עדים מן המנחה ולמעלה דנוהגין אותו היום קודש ולמחר קודש (ר"ה דף ל:) יום שני עיקר ומנינן מיניה יוה"כ ויחול אחר השבת ודנוהגין אותו היום קודש חומרא בעלמא דלא ליזלזלו ביה לשנה הבאה ואם קודם מנחה באו עדים לא עבדינן אלא חד יומא ומחרתו דהוא ערב שבת חול אע"פ שכבר אפו לחם הפנים מערב יו"ט חוזרין ועושין אחרים לקיים לחם חום כמו שנוכל יותר והראשון נאכל בפדיון ואע"פ דאמר בפרק המנחות והנסכים (לקמן דף קא.) כל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם היכא דאיכא תקנה לא אמר משום לחם חום ביום הלקחו כדאמרי' בפרק התכלת (לעיל דף מז:) גבי שני כבשים ששחטן על ארבע חלות ותודה ששחטה על שמונים חלות ומיהו קשה היכי מייל יום הכפורים באחד בשבת הא משמע בפרק החליל (סוכה דף נד:) דלא מיקלע באחד בשבת אלא לאחרים שעושין לעולם אחד מלא ואחד חסר ומשנה זו שנויה בפ"ב דערכין (דף ח:) וקתני רישא אין פוחתין י) משנה חדשים המעוברין בשנה ולא נראה לעבר יותר על שמנה ומשמע התם דאתיא דלא כאחרים: **ואינו** דוחה את יום צום. בפרק אלו עוברין (פסחים דף מז.) פריך מהכא דשתי הלחם למאן דאמר מדאורייתא צורכי שבת נעשין ביו"ט כ) דהכא קתני ואפילו דיו"ט ביו"ט לא עבדי ומשני שאני התם דאמר קרא לכם ולא לגבוה ולרשב"ג דאמר משום ר"ש בן הסגן דוחה את יו"ט ואינו דוחה את יום צום מא"ל ס"ל כאבא שאול ומוחק שם בקונטרס יום צום (משמע) [משום] דלא שייך יום צום גבי שתי הלחם ובחנם מחקו דמילתא דרשב"ג מיתניא כמר הנך תרתי בבי דשתי הלחם ולחם הפנים ואתרוייהו פליג רשב"ג ונקט יום צום משום לחם הפנים: הדרן עלך שתי הלחם

המנחות והנסכים שנטמאו. בגמרא פליגי אי נטמאו דוקא או אפילו טהורין: **העופות**. כשקדם הקדישן למומן מיירי אבל קדם מומן להקדישן נפדין כדתניא בתוספתא ובפרק בתרא דתמורה (דף לג.) דתני לוי הכל היו בכלל העמדה והערכה ואפילו בעל מום מעיקרו וכן תני לוי במתניתיה אפילו חיה ואפילו עופות: **וכלי** שרת. לרבי נחמיה דאמר פרק הנהנה (מעילה דף יט:) דיש מועל אחר מועל דאם אחרים מביאין לידי מעילה הוא עצמו לא כל שכן ניחא דאין להם פדיון ואשכחן לרבנן נמי דאין מועל אחר מועל דמדרבנן אין נפדין ובגמרא משמע נמי דהוי דרבנן בעלמא דמפרש כלי שרת ולבונה משום דלא שכיחי: אע"ג

עין משפט נר מצוה

נב א מיי' פ"ח מהל' תמידין ומוספין הל"ט:

נג ב ג מיי' שם פ"ה הל' י:

נד ד מיי' פ"ח מהל' חגיגה הל"ח והל' י:

א ה מיי' פי"ו מהל' איסורי מזבח הל"ה ופי"ג מהל' פסולי"ת הל"ח:

ב ו מיי' פ"ו מהל' איסורי מזבח הל"ד ועיין רש"ק [ופ"ה מהל' ערכין הלכה ט]:

◆

רבינו גרשום

השבת מחוסרין זמן הן שאין השלחן מקדש באותן הימים כלל אפי' לאיפסולי דכל מוקדם מחוסר זמן הוא: וכיון דאמרת דלילה אין מחוסר זמן הוא: כי מטי יומא דבי שמשי קמא הואיל ומחר בשבת בשש שעות ולמעלה בזמן סדור מתקדש הלחם ליקדש נמי מאורתא לאיפסולי דהא ליליא שסידרו ויומא חד יומא הוא: אמר רבא בשקדם בין השמשות וסילקו עד למחר כדי שלא יקדשו ליפסל: אפי' תימא בשלא קדם. הואיל ותחלת סידורו מעיקרא שלא כמצותו היה וכד מונח ועומד נעשה כמי שסידרו הקוף ולא הוי כלום אותו סדור וחשיב כמה דלא הוי מסודר מעיקרא אלא השתא בשבת בזמנו הילכך לא מקדיש ליה בי שמשי לאיפסוליה אבל גבי מנחה שקמצה בלילה דקסבר דיום הוא לא אמרינן נעשה כמי שקמצה הקוף אלא מקדשה ליפסל: ואינו דוחה אפייתן את יום צום הכפורים דחמור כשבת: שמא [ישהה] כל נדרים של כל השנה עד יו"ט ולא היו מספיקין הכהנים להקריבן ולאוכלן ונמצאו קדשים באין לבית הפסול. ועוד כיון דלא הקריבו ועבר עליהן רגל וקאי בבל תאחר: וליכא למימר שמא ישהה לרגל. דהא אינן קרבין אלא בעצרת וקתני אין אפייתן דוחין יו"ט כ"ש נדרים ונדבות:

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי שרת יש להן פדיון. דכיון דלא קדשו בכלי לית בהו קדושת הגוף אלא קדושת דמים דלא נפקי לחולין אלא בפדיה: העופות והעצים והלבונה וכלי שרת אע"ג דנישמאו לית להו פדייה דקלישה טומאה [בהו] וכטהורין דמו כדמפרש בגמרא. דלא נאמר פדיון אלא בבהמה: אמר שמואל מתני' דקתני שניטמאו לאו דווקא אפי' הן טהורין נפדין: דהתם כי ניטמו נמי אין להן פדיון: קמ"ל. דהאי

◆

שיטה מקובצת

א] אמר רבינא בשקדם: ב] נאכלות לא פחות: ג] נאכל. לא פחות: ד] שמא ישהה נדרים ונדבות של כל השנה עד יו"ט ולא היו מספיקין הכהנים להקריבן ולאוכלן ונמצאו קדשים באין לבית הפסול ועוד כיון שלא הקריבן ועבר עליהן הרגל קאי בבל תאחר: הרגמ"ה: ה] תיבת משנטמאו נמחק: ו] פריון. ס"א איתר: ז] פריון דהתם אפי' נטמאו: ח] שנטמאו משקידשו בכלי אין להם פריון ותיבות עד שלא קדשו נמחק: ט] דמי דאע"ג: י] בליל שבת שניה בלינה: יא] נאפה ברביעי: יב] וממתין מלאכתו: יג] וליכא למימר: יד] העופות:

מסורת הש"ס

א) ערכין ח: פסחים מז., ב) [ערכין ח. פסחים מז. ע"ש], ג) גי' נ"ק, ד) [בכילה כ: איתא רב הונא], ה) גי' נ"ק נ"ל משקידשו בכלי אין להם פדיון פשיטא כו' ע' תוי"ט, ו) בליל ששי משום סידור לילה ולשחרית נפסל בלינה שהרי עומד שם שבעה כו' כל"ל. נ"ק, ז) נ"ל ברביעי. נ"ק, ח) נ"ל וליכא למימר. נ"ק, ט) עיין רש"ק, י) מארבעה חדשים כל"ל. נ"ק, כ) נ"ל ויכא קתני כו'. נ"ק.

◆

הגהות הב"ח

(א) במשנה לחם הפנים אין נאכל פחות: (ב) גמ' עד שלא קדשו בכלי הא נמי פשיטא: (ג) רש"י ד"ה שלא ישהא: (ד) ד"ה ואפי' הן טהורין:

◆

מוסף רש"י

המשך מעמוד קודם כל המסיך את רגליו טעון טבילה. נקבים הגדולים, ולשון מיסך כמו אילן המיסך על האלך (נדר דף נד:) לפי שהצריך לנקבים גדולים כורע על ברכיו מכסה את שיפי ואת רגליו, וכן בשאול כתיב (שמואל א, כד) ושם מערה ויבא שאול להסך את רגליו קידוש ידים ורגלים. מן הסיור (שם). לא זו בלבד. לא זכה לכדו שנשפט בלילה אמרו ישרף אלא אף מליקת העוף וקמיצת המנחה בלילה תשרף. דנמרי להו מתחייה, דמליקת העוף וקמילת מנחה במקום שחיטת הזבחים הם (יומא כט:). והוא תני לה והוא אמר לה. הוא תני לה להא מתניתא והוא אמר לה האי מילתא מדעתו כלי שרת מקדשין שלא בזמנן. והקומץ טעון מתן כלי וכאן שקידש הקומץ בכלי נאם קומץ אינו חוזר להיות טבל כמנחה שלא נקמצה, ועל כרחיה מאחר שזה קרוי קומץ אינך הוי שירים כל הקרב ביום. כגון המנחות והלבונה והדם והקטורת קדוש. בכלי שרת ביום ויקדש קדושת הגוף בלילה. כגון מנחת נסכים דאמר מר (מנחות מד:) ומנחתם ונסכיהם אפילו בלילה קדוש בלילה. קדוש בכלי שרת קדושת הגוף אם נתנו בכן בלילה בלילה לא. אינו קדוש ליקרב. להיות כשר ליקרב. אבל קדוש להיות מוכשר באותה קדושה ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים אם נגע בו, וביוצא אם יצא, ובלינה אם לן, וזו גם היא נפסלת בלינה דקי"ל בזבחים (דף פו.) עמוד השחר עושה לינה, ונפסלת קמילת לילה שאינה חוזרת עוד לטבלה (יומא כט:). ליקדוש וליפסל. כיון דכלי שרת מקדשין שלא בזמנו ליפסל, ויקדש השלחן את הלחם מאמש בשבת ליפסול בסידור שלא בזמנו (שם). ואבוה דר' אבין. דמותבי ליה מיניה נלפי שמעתתא דאמוראי אמר דגימא דאיתוהו, אלא מתניתא תנא ולריכן אנו ליישב דלא ליקשו מתניתא אהדדי ותרלינהו הכי, קסבר תנא דאבוה דר' אבין לילה לא הוי מחסרון זמן הואיל והיתה ראויה ליקדש בכלי שרת שחרית הלכך כלי שרת מקדשין הקומץ בלילה (יומא כט:). הא ימים מחוסרין זמן. דכל אלין ומנו היום עד מחר והרי הוא מחוסר זמן יום שלם הוי חסרון זמן וכ"ש זה שאינו זמנו לקדם עד יום השבת (שם). לילה אין מחוסר זמן. אין חסרון זמן כמי שהגיע ליוי להקריב קרבנותיו מחר, הלכך מחריב הוא נקרבן אלא שהלילה מעכבו מלהכשיל (חגיגה ט:). עד כאן מעמוד קודם

כי מטי לילא דבי שימשי. דלולי שבת שהיא ראויה לקדש מחר תקדש על השלחן, דקאמרת לילה אין מחוסר זמן ותיפסל משום סדור לילה ולשחרית נפסל בלינה (יומא כט:). בי שימשי. ליל שבת קרי בי שימשי ככל דוכתא מפני שבין השמשות שלו חלוק מכל ימים והולכן להוסיף בכמה מקומות (שבת פו:) ערב שבת, ונראה בעיני לפי שבין השמשות שלו שגור בפי כל והכל חרדים אליו לגמור מלאכתן עד שלא תחשך קרו ליה בי שימשי (כתובות קג. ועי' תשובות כה:). בשקדם וסילק. סמוך לחשיכה ערב שבת שלא כמצותו. כחסרון זמן נעשה כמי שסדרו הקוף. שלא מדעתו שהרי נסדר קודם ליל שבת על השלחן כשעה שהוא מחוסר זמן, דלא דמי לקומץ שנקמץ בלילה ולחם שנסדר בליל שבת דלאו מחוסר זמן הוא וקדוש ליפסל וכשמגיע זמנו אין השלחן מקדשו עד שיסלקנו ממנו ויחזור ויסדרנו (יומא כט.). שתי הלחם אין נאכלין פחות משתים. ליום שני לאפייתן נאכלין ואין לא כיצד חל יו"ט של עצרת להיות באחד בשבת נאפות בערב שבת שאין אפייתן דוחה לא שבת ולא יו"ט ונאכלות ביו"ט לאחר אפייתן דהיינו ליום שלישי וכשחל עצרת באחד משאר ימי השבת נאפות ערב יו"ט ונאכלות ביו"ט שהוא שני לאפייתן (ערכין ח:). לחם הפנים. כל שבת ושבת אין נאכל פחות מתשעה. ליום תשיעי לאפייתו נאפה מערב שבת. וי, מסדרין אותן למחר ולשבת הבאה מסלקים אותן, הרי הוא נאכל לשבת הבאה ליום תשיעי לאפייתו חל יו"ט להיות ערב שבת. ולא היו יכולין לאפות דבר שלא לצורך יו"ט ואפאוהו מערב יו"ט שהוא חמישי בשבת נאכל לעשרה שני י"ט של ר"ה. אלו כחמישי וששי, כגון שבאו עדים מן המנחה ולמעלה דתנן (ר"ה דף ל:) שנוהגים אותו היום קודש ולמחר קודש, נאפה ברביעי בשבת ונאכל בשבת שניה לאחד עשר והיתה שבת לאו יום לוס הוא, דכשהיו באים עדים לאחר המנחה היו עושים אותו מעובר ומונין מיום שני כדאמרינן שלא היו מקבלין את העדים לקדש בו ביום אא"כ באים קודם המנחה, ולא"כ הוי יום טוב מני אכיל ליה לאורתא דהרי נאכל ליום ולילה, ובקדשים לילה הולכת אחר היום, ושני ימים טובים של ר"ה דוקא דנקט, דבזמן לחם הפנים לא היו שני ימים טובים של גלויות שאינו דוחה. באפייתו (פסחים מו:). לא תימא מדאורייתא מיחזא חזו. דלר' משמע כל דלר' אפילו נדרים ונדבות שמא ישהה. עד המועד שיהא לו בשר מוני ברגל ושמא כשיבא המועד יארע לו אונס ונמצא מאחר נדרו מדאורייתא נמי. סבירא ליה לאסור דכי כתיב לכ' דומיא דחובות קאמר עולות הדומות לחגיגה ואין קבוע ברגל כמותה דהא שתי הלחם. דעצרת לחובת היום הן ואין לאוין לגזור בהו שמא ישהה הואיל ויכול לאפותן מערב יו"ט לאחר רבנן במסכת מנחות (דף נה:) דאין דוחין לא שבת וכו' באפייתן, דלאו דומיא דחגיגה הוא שזמן שחיטתה קבוע ברגל ואינו יכול להקדים ולאחר (ביצה כ:). נדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט. הואיל ואין זמן היום כלל ד"ה אין קריבין, ואפי' שלמים, וכ"ש עולות דיכול להגילן לאחר זמן (שם יט.). הדרן עלך שתי הלחם

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones